MindPlay

NIEMCY

CHARAKTERYSTYKA KRAJU

KONTEKST WCZESNEJ EDUKACJI I PROFILAKTYKI

Nauczyciele są często pierwsi, którzy zauważają zmiany w koncentracji, zachowaniu, emocjach i relacjach rówieśniczych u dzieci (w wieku 5–9 lat). Wczesne rozpoznanie opiera się głównie na indywidualnej obserwacji i doświadczeniu.

W badaniu wzięło udział **106** respondentów: 45 nauczycieli, 16 dyrektorów szkół, 15 psychologów/doradców szkolnych oraz 30 rodziców. Wyniki odzwierciedlają perspektywy klasy szkolnej, specjalistów, instytucji oraz rodzin.

Dostęp do wsparcia jest nierówny: połowa szkół nie ma psychologa lub musi z niego współdzielić korzystanie. Większość szkół opiera się na nieformalnych procedurach i napotyka bariery, takie jak brak czasu, szkoleń, duże klasy i ograniczona liczba godzin specjalistów.

ŁĄCZNA LICZBA UCZESTNIKÓW

106



KTO WZIĄŁ UDZIAŁ W BADANIU? (ANKIETA)

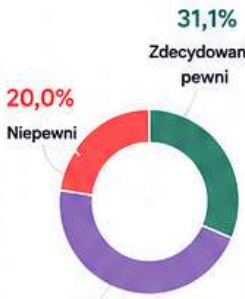
NAUCZYCIELE	DYREKTORZY SZKÓŁ	PSYCHOLODZY/ DORADCY SZKOLNI	RODZICE
45	16	15	30
42,5%	15,1%	14,2%	28,3%

KLUCZOWE WYNIKI (ANKIETA)

NAJCZĘŚCIEJ OBSERWOWANE TRUDNOŚCI (NAUCZYCIELE)



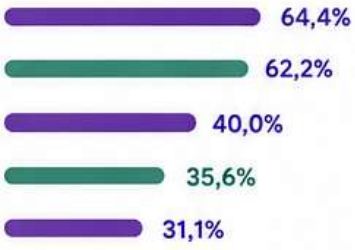
NAUCZYCIELE CZUJĄ SIĘ PEWNI WE WCZESNYM ROZPOZNAWANIU...



GŁÓWNE BARIERY (DYREKTORZY SZKÓŁ)

75%	56%	56%	50%	44%
Brak czasu	Niewystarczające szkolenia	Duże klasy	Brak praktycznych narzędzi	Ograniczone zaangażowanie rodziców

NAJWAŻNIEJSZE POTRZEBY ROZWOJU KOMPETENCJI (NAUCZYCIELE)



OTWARTOŚĆ NA NARZĘDZIA MINDPLAY

Gry diagnostyczne	Moduły szkoleniowe	Gry integracyjne	Materiały dla rodziców

Interesariusze są otwarci na rozwiązania MindPlay. Narzędzia powinny być dostosowane do wieku, praktyczne, łatwe w użyciu i wsparte jasnymi wskazówkami oraz działaniami następczymi.

GŁÓWNY WNIOSEK KRAJOWY



Niemieckie szkoły i rodziny dostrzegają potrzeby zdrowia psychicznego dzieci, ale wsparcie zależy w dużej mierze od indywidualnych nauczycieli i ograniczonych zasobów specjalistów.

MindPlay może wzmocnić wczesną profilaktykę, łącząc zabawne metody rozpoznawania i działań profilaktycznych ze szkoleniami dla nauczycieli, zasobami dla rodziców i jasnymi ścieżkami interwencji.

Pomoc dorosłym w dostrzeganiu widocznych i mniej widocznych trudności	Wspieranie regulacji emocji i relacji rówieśniczych	Przekładanie obserwacji na terminowe, skoordynowane działania

Dofinansowane przez Unię Europejską

Dofinansowane przez Unię Europejską. Poglądy i opinie wyrażone są wyłącznie poglądami autora(ów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Fundacji na rzecz Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE). Ani Unia Europejska, ani FRSE nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Niemcy – charakterystyka kraju

Kontekst wczesnej edukacji i profilaktyki

Badanie kwestionariuszowe MindPlay przeprowadzone w Niemczech koncentrowało się na dzieciach we wczesnym etapie edukacji
szkolnej, obejmując zasadniczo grupę wiekową 5–9 lat. Nauczyciele są często pierwszymi specjalistami, którzy zauważają zmiany
w koncentracji, regulacji emocji, zachowaniu i relacjach dzieci z rówieśnikami. Jednak wczesne rozpoznawanie trudności nadal
w dużej mierze zależy od indywidualnej obserwacji i doświadczenia, a nie od konsekwentnie stosowanych narzędzi monitorowania
i uporządkowanych ścieżek wsparcia.

Wyniki pokazują, że trudności emocjonalne i behawioralne są stałym elementem codziennej pracy w klasie. Spośród 45
ankietowanych nauczycieli 13 deklarowało, że codziennie spotyka się z trudnościami dotyczącymi zdrowia psychicznego lub
zachowania, a 24 – co tydzień. Oznacza to, że łącznie 82,2% nauczycieli ma do czynienia z takimi wyzwaniami co najmniej raz
w tygodniu. Najczęściej obserwowanymi trudnościami były problemy z koncentracją, wskazane przez 71,1% nauczycieli,
konflikty z rówieśnikami – 62,2%, trudności związane z lękiem – 42,2%, nadpobudliwość lub impulsywność – 35,6%, oraz
wycofanie lub izolacja społeczna – 28,9%.

Uczestnicy

W niemieckim badaniu internetowym wzięło udział 106 respondentów: nauczyciele: 45, psycholodzy i doradcy szkolni: 15,
dyrektorzy szkół i przedstawiciele kadry zarządzającej: 16 oraz rodzice dzieci w wieku 5–9 lat: 30.

Wyniki przedstawiają perspektywę klasy szkolnej, specjalistów, instytucji oraz rodzin. Należy je interpretować jako praktyczną
ocenę potrzeb, a nie jako badanie reprezentatywne dla całego kraju.

Wczesne rozpoznawanie i dostępne wsparcie

Nauczyciele na ogół uważali, że potrafią rozpoznawać widoczne trudności, jednak ich pewność była mniejsza w przypadku
interpretowania subtelnych lub uwewnętrznionych sygnałów ostrzegawczych. Tylko 14 nauczycieli czuło się zdecydowanie

pewnie w zakresie wczesnego rozpoznawania trudności, podczas gdy 22 czuło się pewnie tylko w pewnym stopniu, a dziewięciu
nie czuło się pewnie. Trudności uwewnętrznione – takie jak cichy lęk, wycofanie, smutek i przeciążenie emocjonalne u dzieci,
które nie zakłócają pracy klasy – uznano za szczególnie łatwe do przeoczenia.

Formalne narzędzia monitorowania były rzadko stosowane. Dwudziestu dziewięciu z 45 nauczycieli poinformowało, że nie
korzysta z żadnych konkretnych narzędzi ani procedur. Tam, gdzie stosowano określone praktyki, obejmowały one zazwyczaj
spotkania klasowe, krótkie rozmowy dotyczące emocji, notatki z obserwacji, socjogramy, karty emocji oraz indywidualne
rozmowy. Dostęp do profesjonalnego wsparcia również był nierównomierny: tylko czterech nauczycieli zadeklarowało, że
otrzymało profesjonalne wsparcie, superwizję lub szkolenie, podczas gdy 30 otrzymało je tylko częściowo, a 11 nie otrzymało
go wcale.

Dyrektorzy szkół potwierdzili fragmentaryczny charakter systemu wsparcia. Spośród 16 reprezentowanych szkół siedem
zgłosiło formalne procedury wczesnego rozpoznawania, siedem opierało się na procedurach nieformalnych, a dwie nie miały
żadnych procedur. Żadna ze szkół nie zatrudniała psychologa w pełnym wymiarze czasu: osiem zatrudniało psychologa w niepełnym
wymiarze, pięć dzieliło psychologa z innymi szkołami, a trzy nie miały psychologa. Oznacza to, że połowa szkół albo dzieliła
specjalistyczne wsparcie z innymi placówkami, albo w ogóle nie miała psychologa szkolnego.

Główne bariery i potrzeby w zakresie kompetencji

Dyrektorzy szkół wskazali brak czasu jako najbardziej powszechną barierę – zgłosiło ją 12 z 16 respondentów. Inne główne
bariery obejmowały niewystarczające szkolenia, liczne klasy, brak praktycznych narzędzi, ograniczone zaangażowanie rodziców
oraz niewystarczającą liczbę godzin pracy psychologów.

Nauczyciele najczęściej chcieli wzmocnić:

- emotional-regulation strategies: **64.4%**
- communication with parents: **62.2%**
- early recognition of symptoms: **40.0%**
- crisis-response competences: **35.6%**
- promotion of children’s social skills: **31.1%**

Psycholodzy i doradcy podobnie priorytetowo traktowali kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania objawów i
przekazywania rodzicom informacji o niepokojących sygnałach. Jako główne przeszkody w terminowej ocenie wskazali stygmatyzację
ze strony rodziców, ograniczoną świadomość nauczycieli, brak czasu oraz niespójną komunikację. Lęk, wycofanie społeczne i
dysregulację emocjonalną uznano za najważniejsze zagrożenia, które powinny być wykrywane przez przyszłe narzędzia MindPlay.

Perspektywa rodziny

Odpowiedzi rodziców wskazują na zróżnicowane doświadczenia związane ze współpracą i wsparciem ze strony szkoły. Jedenastu
z 30 rodziców poinformowało, że nauczyciel wyraził obawy dotyczące dobrostanu ich dziecka. Średni poziom komfortu rodziców
w rozmowach z nauczycielami na temat zdrowia psychicznego wynosił 2,7 w skali od 1 do 5, natomiast średni poziom satysfakcji
ze wsparcia szkoły również wynosił 2,7 na 5.

Parents most often requested practical activities that could be used at home, short explanatory videos, parent workshops, communication advice and tools supporting children's emotional self-regulation. Twenty-eight parents said they would or might participate in parent workshops, while 26 would or might support the use of diagnostic games in schools. Several open responses highlighted concentration difficulties, frustration, school anxiety, language barriers, social exclusion and long waiting periods for specialist support.

Oczekiwania wobec MindPlay

Interesariusze wykazali dużą otwartość na rozwiązania MindPlay. Wśród dyrektorów szkół 12 z 16 oceniło swoją otwartość
na wdrożenie na poziomie czterech lub pięciu w pięciostopniowej skali. Nauczyciele wykazali umiarkowaną do dużej gotowość
do korzystania z gier diagnostycznych – 23 z 45 osób wybrały ocenę cztery lub pięć.

Narzędzia najczęściej wskazywane przez nauczycieli to:

- integration games for strengthening classroom relationships: **60.0%**
- diagnostic board games: **48.9%**
- digital psychological games: **40.0%**
- communication tools for parents: **35.6%**

School leaders particularly prioritised diagnostic games, staff-training modules, integration games and clear intervention procedures. Across stakeholder groups, the tools were expected to be age-appropriate, evidence-informed, easy to use, integrated into normal school routines and accompanied by clear interpretation and follow-up guidance.

Najważniejszy wniosek

The German findings show that schools and families recognise children’s mental-health and well-being needs, but support remains highly dependent on individual teachers, informal observation and limited specialist capacity. The main gap is not a lack of concern but a lack of time, structured procedures, accessible specialists and practical tools.

MindPlay może odpowiedzieć na te potrzeby, łącząc oparte na zabawie działania z zakresu wczesnego rozpoznawania i profilaktyki
ze szkoleniami dla nauczycieli, zasobami dla rodziców oraz jasnymi ścieżkami interwencji. Największy potencjał tkwi w narzędziach,
które pomagają dorosłym dostrzegać zarówno widoczne, jak i mniej widoczne trudności, wspierają regulację emocji i relacje
rówieśnicze oraz pozwalają przełożyć obserwację na terminowe i skoordynowane działania.